

Lovforslag nr. L 189. Fremsat den 2. februar 1994 af indenrigsministeren (Birte Weiss)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social bistand

(Repatrieringshjælp til flygtninge og indvandrere samt ændring af reglerne om behandling af klager over Dansk Flygtningehjælps afgørelser om kontanthjælp)

§ 1

I lov om social bistand, jf. lovekendtgørelse nr. 829 af 1. oktober 1992, som ændret bl.a. ved lov nr. 464 af 30. juni 1993 og senest ved lov nr. 1134 af 22. december 1993, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 15 indsættes:

»§ 15 a. Afgørelser, som i henhold til § 10, stk. 5, træffes af en privat humanitær organisation, kan, medmindre andet er bestemt i loven, indbringes for det sociale ankenævn i det amt, hvor klageren bor eller opholder sig. Hvis klageren bor eller opholder sig i Københavns kommune eller Frederiksberg kommune, indbringes klagen for Det Sociale Ankenævn for Københavns og Frederiksberg Kommuner. Bestemmelserne i § 15, stk. 1, 2. pkt., stk. 3-5, og stk. 7, finder tilsvarende anvendelse.«

2. § 47 a, stk. 2, nr. 3, affattes således:

»3) hjælp til etablering i hjemlandet eller det tidligere opholdsland og til rejseudgifter i øvrigt med indtil 15.000 kr. pr. person over 18 år og med indtil 5.000 kr. pr. person under 18 år.«

3. Efter § 47 a indsættes:

»§ 47 b. Til udlændinge, som har opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 1 eller 2, og som med henblik på varigt ophold lovligt

har boet her i landet i mere end de sidste 3 år, men som ønsker at tage varigt ophold i deres hjemland eller tidligere opholdsland, kan der, såfremt de pågældende ikke selv har midler hertil, i stedet for flyttehjælp efter § 47, stk. 3, ydes hjælp til repatriering efter § 47 a, stk. 2.

Stk. 2. Stk. 1 gælder ikke for udlændinge, der er statsborgere i en stat, som er tilsluttet Det Europæiske Fællesskab, eller udlændinge, der er omfattet af aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Stk. 3. Personer, som er gift eller lever i fast samlivsforhold med en her i landet fastboende person, kan kun modtage hjælp til repatriering efter stk. 1, når de vender tilbage til hjemlandet eller det tidligere opholdsland sammen med ægtefællen eller samleveren.

Stk. 4. En udlænding kan kun modtage hjælp efter stk. 1 én gang.«

§ 2

Stk. 1. § 1, nr. 1, træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende. Sager, som ikke senest denne dato er afgjort af Indenrigsministeriet, overgår til vedkommende sociale ankenævn.

Stk. 2. § 1, nr. 2 og 3, træder i kraft den 1. august 1994.

Stk. 3. Indenrigsministeren fremsætter forslag for Folketinget til revision af § 1, nr. 2 og 3, inden udgangen af folketingsåret 1997-98.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Lovforslaget tilsigter at skabe en permanent ordning, hvorefter der kan ydes økonomisk hjælp til indvandrere, der ønsker at vende tilbage til deres hjemland.

Ved lov nr. 464 af 30. juni 1993 om ændring af lov om social bistand, lov om social pension og udlændingeloven blev der indført en ordning med hjælp til frivillig repatriering for flygtninge m.fl. Denne ordning omfatter flygtninge og personer med humanitær opholdstilladelse samt personer, der er meddelt opholdstilladelse på grundlag af familiesammenføring med sådanne personer. For familiesammenførte er det en forudsætning, at de repatrierer sammen med hovedpersonen.

Hjælpen, der er behovsbestemt, gives til dækning af udgifter til billet til hjemrejsen og udgifter til transport af et begrænset kvantum personlige ejendele og nødvendigt erhvervsudstyr. Samtidig kan der gives støtte til etablering i det land, som udlændingen vender tilbage til. Der kan endvidere ydes dækning af udgifter til sygesikring i 1 år efter repatrieringen.

Den etablerede ordning for flygtninge m.fl. omfatter også mulighed for at medtage grundbeløbet af en optjent folkepension ved tilbagevenden til hjemlandet. Endvidere er der etableret mulighed for, at den repatrierende inden for helt bestemte tidsmæssige grænser har mulighed for at fortryde repatrieringen og vende tilbage til Danmark.

Byudvalget har under punkt 24 i den handlingsplan, der er indeholdt i udvalgets første rapport fra oktober 1993, fremsat forslag om at udvide ordningen med repatrieringshjælp til også at omfatte indvandrergruppen, således at der også til denne gruppe kan ydes økonomisk støtte i forbindelse med tilbagevenden til hjemlandet.

Dette lovforslag er således en udmøntning af et af

de i alt 30 indsatspunkter, som er indeholdt i byudvalgets første rapport.

2. Personkredsen

Kerneområdet for repatrieringsordningen er de indvandrere, typisk fra 3. lande, som for år tilbage er kommet til Danmark, og som måske på grund af andre arbejdsmæssige forhold eller lignende ønsker at vende tilbage til hjemlandet.

På denne baggrund foreslås det, at ordningen alene kommer til at omfatte visse udlændinge, der har opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9.

Dette indebærer, at nordiske statsborgere, der efter udlændingelovens § 1 uden tilladelse kan indrejse og opholde sig i Danmark, ikke vil være omfattet.

Herudover foreslås det, at persongruppen begrænses således, at personer, der er statsborgere i en EU-medlemsstat, eller personer, der er omfattet af aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, heller ikke omfattes. Baggrunden herfor er, at der for disse grupper gælder særligt gunstige regler om opholdsret i Danmark, og at formålet med disse særlige regler netop er en højere grad af integration mellem statsborgere i disse lande. Det vil derfor ikke være i overensstemmelse med intentionerne bag EU/EØS-reglerne at give personer, der er omfattet heraf, et økonomisk incitament til at vende tilbage til deres hjemland.

Den persongruppe, som bliver omfattet af repatrieringsordningen, omfatter herefter udenlandske statsborgere fra ethvert andet land end Norden, EU og EØS. Der er ikke – bortset fra særreglerne vedrørende nordiske og EU/EØS-statsborgere – tiltænkt nogen forskelsbehandling baseret på udlændingens oprindelsesland.

Hensigten med repatrieringshjælpen er at give personer, der har slået sig ned i Danmark med henblik på at blive her, mulighed for efterfølgende at realisere et ønske om at vende tilbage til hjemlandet og skabe sig en tilværelse dér. En repatrieringsordning for indvandrere bør derfor hverken omfatte per-

soner, der er meddelt midlertidig opholdstilladelse efter loven om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v., eller personer der efter udlændingeloven er meddelt opholdstilladelse med henblik på midlertidigt ophold her i landet.

Hertil kommer, at det må kræves, at repatrieringshjælp kun ydes til personer, der har haft opholdstilladelse og bopæl i Danmark i en længere periode. I modsat fald vil det være meget nærliggende at misbruge ordningen ved at søge opholdstilladelse her i landet for hurtigt derefter at vende tilbage til hjemlandet med repatrieringsstøtte.

Det foreslås på den baggrund, at ordningen alene kommer til at omfatte udlændinge, der har opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, og som med henblik på varigt ophold har boet her i landet i mere end de sidste 3 år. Det vil således normalt kun være personer, der har tidsbegrænset opholdstilladelse her i landet, der kan få repatrieringsstøtte.

3 års grænsen har sammenhæng med reglen i udlændingelovens § 19, der omhandler mulighederne for at inddrage en udlændings opholdstilladelse, såfremt grundlaget for tilladelsen ikke længere er til stede. Det følger af udlændingelovens § 19, at en opholdstilladelse efter §§ 7, 8 eller 9, stk. 1 og 2, ikke kan inddrages, selv om grundlaget for opholdstilladelsen ikke længere er til stede, såfremt udlændingen med henblik på varigt ophold har boet her i landet i mere end de sidste 3 år.

Såfremt repatrieringshjælp kunne ydes efter kortere tids ophold i Danmark end det i udlændingelovens § 19 nævnte, ville det være muligt for en udlænding, som måtte være klar over, at grundlaget for opholdstilladelsen inden for kort tid ville bortfalde, at søge og få repatrieringshjælp i forbindelse med sin hjemvenden, uanset at vedkommende inden for ganske kort tid ville være forpligtet til at udrejse af Danmark som følge af inddragelse eller bortfald af opholdstilladelsen. I så tilfælde ville der i realiteten ikke være tale om en frivillig repatriering, og det ville derfor ikke være i overensstemmelse med formålet med repatrieringsordningen, hvis der kunne ydes støtte.

Målet med en repatrieringsordning for indvandre-re er, at de mennesker, der benytter sig af ordningen, skal ydes økonomisk hjælp med henblik på en definitiv tilbagevenden til hjemlandet eller det tidligere opholdsland. Repatrieringshjælp bør derfor ikke kunne ydes til personer, som efter at de har forladt Danmark vil have et retskrav på at kunne vende tilbage og opnå opholdstilladelse her i landet.

I relation til gifte og samlevende foreslås reglerne derfor udformet således, at personer, der er gift med

eller samlever med en person med fast bopæl her i landet, alene kan ydes hjælp til repatriering, hvis de vender tilbage til hjemlandet sammen med ægtefællen eller samleveren.

For yderligere at hindre misbrug af ordningen foreslås en generel bestemmelse, hvorefter en person kun kan modtage repatrieringshjælp én gang.

Det bemærkes, at børn under 18 år normalt ikke meddeles en selvstændig opholdstilladelse, såfremt de er indrejst og har ophold her i landet sammen med begge eller en af deres forældre. Mindreårige børn af personer, der opfylder de ovennævnte krav, vil, når de repatrierer sammen med en eller begge forældre, være omfattet af forslaget til en repatrieringsordning for indvandrere, uanset varigheden af deres ophold her i landet.

Personer, der har opnået dansk indfødsret, vil ikke være omfattet af ordningen.

3. Hvilket land kan den repatrierende vende tilbage til

Ved afgrænsningen af, hvilket land de repatrierende kan vende tilbage til med støtte, foreslås anvendt betegnelsen »hjemland eller tidligere opholdsland«. Dette indebærer, at statsløse personer vil kunne være omfattet af ordningen ved en tilbagevenden til det land, hvor de pågældende tidligere har boet. Endvidere vil en person, der mange år forud for indrejsen til Danmark, har haft bopæl i et andet land end det land, hvortil vedkommende har statsborgerlig tilknytning, eller hvor vedkommende er født, kunne få repatrieringshjælp med henblik på at vende tilbage til dette land.

4. Repatrieringshjælpen

Det foreslås, at hjælpen skal omfatte de samme elementer som den hjælp, der efter den gældende ordning ydes til flygtninge m.fl.

Hjælpen til en flygtning eller en indvandrer vil således omfatte betaling af billet til fly, tog m.v. til et sted i hjemlandet eller det tidligere opholdsland, og der vil kunne ydes hjælp til betaling af overfladetransport af personlige ejendele samt af udstyr, der er nødvendigt for ansøgerens eller familiens erhverv i hjemlandet eller det tidligere opholdsland.

Herudover vil hjælpen til en flygtning eller indvandrer omfatte et kontantbeløb til etablering i hjemlandet eller det tidligere opholdsland og til rejseudgifter i øvrigt.

Et sådant beløb ydes i dag efter den gældende ordning til flygtninge m.fl. og udgør maksimalt 5.118,00 kr. pr. person, dog højst 25.000 kr. pr. familie.

De nugældende regler for beregningen af etableringshjælp foreslås ændret, således at der fremover til en flygtning eller indvandrer ydes indtil 15.000,00 kr. pr. person over 18 år og 5.000,00 kr. pr. person under 18 år.

Hensigten hermed er at fastsætte et niveau for hjælpen, som tilnærmelsesvis svarer til det beløb, som forsørgere (personer med forsørgelsespligt over for børn under 18 år) eller ikke-forsørgere ville modtage efter det bruttoficerede kontanthjælpssystem i 3 måneder efter skat.

En fuld tilpasning af repatrieringsydelsen til det bruttoficerede kontanthjælpssystem er ikke mulig, da repatrieringsydelsen er skattefri, mens kontanthjælp efter bistandslovens § 37 nu er omlagt til en skattepligtig ydelse, hvis nettoværdi principielt varierer afhængig af den kommunale skatteprocent.

Forslaget om en ændret udmåling af den hjælp, der vil kunne ydes til etablering i hjemlandet eller det tidligere opholdsland og til rejseudgifter i øvrigt, indebærer en forhøjelse af ydelsesniveauet i forhold til den gældende ordning for flygtninge.

Baggrunden for forhøjelsen af ydelsesniveauet er ønsket om at give det fornødne økonomiske incitament til, at personer, der ønsker at repatriere, kan vende tilbage til hjemlandet eller det tidligere opholdsland. Det bemærkes herved, at de hidtidige repatrieringsordninger alene har været benyttet af et begrænset antal flygtninge m.fl. Tallene for de enkelte år er omtalt i beskrivelsen af lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser under punkt 1.

Herudover vil der til flygtninge og indvandrere kunne ydes dækning for udgifter til sygeforsikring for 1 år i hjemlandet eller det tidligere opholdsland, hvis der ikke på anden måde er etableret en sådan forsikring.

Repatrieringshjælpen, der vil skulle ydes efter bistandsloven, foreslås gjort behovsbestemt. Der vil således kun kunne ydes hjælp til personer, der ikke selv har tilstrækkelige økonomiske midler. Ordningen omfatter principielt ikke blot modtagere af overførselsindkomster, men også andre personer uden tilstrækkelige midler til at finansiere en tilbagevend.

Repatrieringshjælp, også til den personkreds, der er omfattet af bistandslovens § 47 b, vil være skattefri, jf. ligningslovens § 7 j og henvisningen til bistandslovens § 47 a, stk. 2.

5. Retten til at modtage pension

Efter punkt 24 i byudvalgets handlingsplan skulle der i forbindelse med en udvidelse af ordningen om repatrieringshjælp til flygtninge til også at omfatte

indvandrere åbnes mulighed for, at indvandrere kunne bevare en ret til medtagelse af hel eller delvis optjent pensionsret (folkepension).

Socialministeriet har meddelt, at hovedparten af indvandrerne allerede har en sådan rettighed i medfør af en overenskomst herom mellem Danmark og det pågældende land.

Efter § 11, stk. 1, i den nugældende lov om social pension kan socialministeren efter overenskomster med andre stater fastsætte regler om fravigelse af bestemmelserne om indfødsret, bopæl og optjening.

Socialministeriet har oplyst, at de indgåede overenskomster gælder for de nordiske lande, EU, Østrig, Schweiz, Jugoslavien, Tyrkiet, Marokko, Canada og Pakistan. Der forhandles for tiden overenskomster med Israel, Ægypten, Australien, New Zealand og Chile. Herudover er der indledt sonderende drøftelser med USA.

For de pr. 1. januar 1993 180.103 udenlandske statsborgere med bopæl i Danmark foreligger der herefter allerede i dag bi- eller multilaterale overenskomster, der indebærer, at ca. 110.000 personer fra disse lande med bopæl her i landet vil være dækket pensionsmæssigt ved en tilbageflytning under de nærmere betingelser, som er angivet i overenskomsten. Herudover forhandles der for tiden overenskomster med lande med yderligere ca. 5 – 6.000 personer her i landet, hvortil kommer, at ca. 7.000 statsløse personer i Danmark er dækket pensionsmæssigt.

Der foreligger således i dag overenskomster eller forhandlinger om overenskomster med lande, der repræsenterer 2/3 af det samlede antal udenlandske statsborgere her i landet.

Hertil kommer, at en endnu større andel af de udenlandske statsborgere fra de 3. lande, som udgør kerneområdet for repatrieringsordningen, jf. herved bemærkningerne til punkt 2, vil være dækket pensionsmæssigt som følge af overenskomster. Dette gælder således bl.a. Jugoslavien, Tyrkiet og Pakistan.

Socialministeriet har således oplyst, at baggrunden for indgåelse af overenskomsterne ofte har været stærke ønsker fra regeringerne i de lande, hvorfra indvandrerne her i landet hovedsageligt stammer, med henblik på at opnå, at de pågældende landes statsborgere bliver ligestillet med danske statsborgere på pensionsområdet.

De ca. 57–58.000 udenlandske statsborgere, som for tiden ikke er dækket pensionsmæssigt, og hvor der for tiden ikke foregår forhandlinger om pensionsdækning, udgør bl.a. personer fra Polen, Rumænien, Somalia, Irak, Iran, Kina, Libanon, Philippinerne, Sri Lanka, Thailand og Vietnam.

Socialministeriet har i den forbindelse oplyst, at man vil tage kontakt med de lande, hvor en manglende pensionsdækning vil virke problematisk, med henblik på at indgå overenskomster med disse lande. Socialministeriet vil endvidere løbende være opmærksom på situationer, hvor indgåelse af en sådan overenskomst vil være aktuel.

Med hensyn til indholdet af de allerede indgåede overenskomster har Socialministeriet oplyst, at det er et gennemgående træk ved overenskomsterne, at de er baseret på gensidighed, dvs. at der principielt skal gælde samme rettigheder for de pågældende landes statsborgere i Danmark og for danske statsborgere i de pågældende lande. Overenskomsterne indeholder nærmere regler om bl.a. udbetaling af social pension optjent i det ene af landene til berettigede, der flytter til det andet af landene.

Regeringen finder på denne baggrund ikke grundlag for at indføre en ensidig lovmæssig ordning med henblik på at give pensionsmæssig dækning til indvandrere.

Indførelse af en ensidig lovmæssig ordning fra dansk side ville endvidere – ud over at være et væsentligt brud på pensionslovgivningens hovedprincip om, at udbetaling af dansk pension er betinget af bopæl her i landet – indebære en nærliggende fare for det på gensidighed baserede overenskomstkompleks, som Danmark har fået opbygget.

6. *Unge indvandrere*

Forslaget indeholder ikke en fortrydelsesret svarende til den, der gælder for flygtninge m.fl. Baggrunden herfor er navnlig, at indvandrere i modsætning til flygtninge frivilligt har taget ophold i Danmark. Når de efterfølgende frivilligt vælger at forlade landet og får økonomisk støtte hertil, bør der ikke gælde særligt lempelige regler vedrørende deres muligheder for at vende tilbage til Danmark.

I Byudvalgets rapport fra oktober 1993 hedder det, at spørgsmålet om etablering af en begrænset fortrydelsesret for helt unge indvandrere, der er vendt tilbage til hjemlandet på grund af deres forældres beslutning herom, vil blive overvejet.

Det kan anføres, at der gør sig særlige forhold gældende for børn af indvandrere i Danmark, som enten er født eller i hvert fald har haft det meste af deres opvækst hos forældrene her i landet. Såfremt de på grund af forældrenes beslutning om at vende tilbage til hjemlandet eller det tidligere opholdsland har forladt Danmark som 15-17 årige kan noget tale for, at de ikke som følge af deres forældres beslutning om at vende hjem bør afskæres fra at leve her i landet, såfremt de på grund af den opståede tilknytning til Danmark måtte ønske det.

Der bør derfor i sådanne tilfælde være mulighed for, at det efter ansøgning bestemmes, at de igen kan tage ophold i Danmark.

Efter udlændingelovens § 17, stk. 1, bortfalder en opholdstilladelse bl.a., når udlændingen opgiver sin bopæl i Danmark. I de tilfælde, hvor en ung indvandrer repatrierer sammen med sine forældre, vil vedkommendes opholdstilladelse således som udgangspunkt efter udlændingelovens § 17, stk. 1, bortfalde med det samme, idet familien vender hjem med henblik på at tage varigt ophold i hjemlandet eller det tidligere opholdsland, og således opgiver bopælen i Danmark. I udlændingelovens § 17, stk. 2, er der imidlertid hjemmel til at beslutte, at en opholdstilladelse, der efter udlændingelovens § 17, stk. 1, er bortfaldet, alligevel kan fastholdes.

En ansøgning om, at en opholdstilladelse for en ung indvandrer efter udlændingelovens § 17, stk. 2, alligevel ikke skal anses for bortfaldet efter repatrieringen, bør kun imødekommes, hvis vedkommende har haft størstedelen af sin opvækst hos en eller begge forældre her i landet, og hvis vedkommende som følge af forældrenes beslutning om at vende tilbage til hjemlandet eller det tidligere opholdsland har forladt Danmark som 15-17 årige. Herudover må der stilles krav om, at ansøgning efter § 17, stk. 2, skal være indgivet højst 6 måneder efter ansøgerens 18 års fødselsdag. Det må samtidig være et krav, at ansøgeren både på tidspunktet for repatrieringen og ved sin tilbagevenden til Danmark er ugift.

Det bør derimod ikke være afgørende, hvorvidt der faktisk er ydet repatrieringshjælp i forbindelse med familiens tilbagevenden til hjemlandet eller det tidligere opholdsland. Også i tilfælde, hvor familien selv har haft tilstrækkelige midler og derfor ikke har modtaget repatrieringshjælp, men hvor forældrene eller en af forældrene i øvrigt har opfyldt betingelserne for at kunne få repatrieringshjælp, bør en ansøgning efter udlændingelovens § 17, stk. 2, fra en ung indvandrer kunne imødekommes.

Med hensyn til børn til flygtninge her i landet, der i 15 – 17 års alderen repatrierer sammen med familien og efter deres 18. år ønsker at vende tilbage til Danmark, vil de pågældende under tilsvarende betingelser kunne få tilladelse efter udlændingelovens § 17, stk. 2, til at tage ophold her i landet.

7. *Administration samt rådgivning og vejledning om mulighed for repatriering m.v.*

Den praktiske administration af ordningen vedrørende repatrieringshjælpen foreslås som efter den gældende ordning for flygtninge m.fl. henlagt til kommunerne.

Også for indvandrergruppen er det imidlertid nødvendigt, at de får oplysning om både økonomiske, sociale og politiske forhold i hjemlandet, og der skal samtidig ydes rådgivning om de støttemuligheder som repatrieringsordningen giver, og de konsekvenser for opholdstilladelsen her i landet, som repatrieringen vil have.

Under hensyn til, at Dansk Flygtningehjælp fra ordningen vedrørende repatrieringshjælp til flygtninge m.fl. har erfaring med dette rådgivningsarbejde, forslås det, at den individuelle rådgivning og vejledning også for så vidt angår indvandrere, der ønsker at repatriere, varetages af Dansk Flygtningehjælp. Det er herved forudsat, at kommunerne med hensyn til den individuelle rådgivning og vejledning henviser den enkelte person til Dansk Flygtningehjælp.

8. *Ændring af reglerne om behandling af klager over Dansk Flygtningehjælps afgørelser om kontanthjælp*

Ved kongelig resolution af 25. januar 1993 er relationerne til Dansk Flygtningehjælp overført fra Socialministeriet til Indenrigsministeriet. Det er herefter således, at indenrigsministeren på Statens vegne, jf. bistanndslovens § 10, stk. 5, i indtil 18 måneder har ansvaret for integrationsbistanden til udlændinge, der er omfattet af bistanndslovens § 134 a. Det er typisk personer med opholdstilladelse som flygtninge og deres familiesammenførte pårørende.

Den praktiske udførelse af integrationsopgaven er delegeret til Dansk Flygtningehjælp, jf. bistanndslovens § 10, stk. 5, 2. pkt.

Med hjemmel i § 10, stk. 5, 2. pkt., er det i Socialministeriets bekendtgørelse nr. 14 af 4. januar 1993 fastsat, hvilke ydelser efter bistanndsloven Dansk Flygtningehjælp i de første 18 måneder skal tilbyde flygtninge mv. Det drejer sig særligt om rådgivning og vejledning, kontanthjælp, hjælp til enkeltudgifter og hjælp til forrevalidering. Er der behov for andre ydelser efter bistanndsloven i integrationsperioden, f.eks. institutionstilbud til børn, ydes disse af kommunen og/eller amtskommunen.

Efter de gældende regler i bistanndsloven om klageadgang kan alene kommunalbestyrelsens og det i § 126 nævnte børne- og ungeudvalgs afgørelser indbringes for de sociale ankemyndigheder.

Bistanndsloven indeholder ikke bestemmelser om klage over afgørelser truffet af Dansk Flygtningehjælp. Det følger imidlertid af almindelige forvaltningsretlige regler, at en afgørelse truffet efter delegation kan indbringes for den myndighed, som har delegeret kompetencen.

En flygtnings klager i integrationsperioden over Dansk Flygtningehjælps afgørelser om kontant-

hjælp mv. behandles derfor af Indenrigsministeriet (tidligere af Socialministeriet).

Flygtninges klager over kommunalbestyrelsens afgørelser efter integrationsperiodens udløb indbringes for det sociale ankenævn. Ankenævnets afgørelse kan indbringes for Den Sociale Ankestyrelse, hvis styrelsen finder, at sagen er principiel.

Hidtil har der kun været få konkrete klager over Flygtningehjælps afgørelser, hvilket vil sige under 10 om året. I perioden efter den 25. januar 1993 har der været indbragt 1 klage for Indenrigsministeriet.

Den 1. januar 1994 ændredes kontanthjælpen, idet den bruttoficeredes, dvs. den forhøjes og gøres skattepligtig. Med bruttoficeringen må det forventes, at antallet af klagesager i hvert fald i en overgangsperiode vil stige betydeligt, og der vil samtidigt skulle fastlægges en ny praksis på området af de sociale ankemyndigheder.

På denne baggrund forekommer det ikke hensigtsmæssigt hverken ud fra ressourcemæssige eller retssikkerhedsmæssige betragtninger, at Indenrigsministeriet fortsat har kompetence til at behandle klager over Dansk Flygtningehjælps afgørelser om kontanthjælp. Det foreslås derfor, at disse klager i stedet for behandles i det almindelige klagesystem.

Det foreslås i den forbindelse, at Dansk Flygtningehjælps afgørelser vil kunne indbringes for det sociale ankenævn i det amt, hvor klageren bor eller opholder sig. Hvis klageren bor eller opholder sig i Københavns kommune eller Frederiksberg kommune, foreslås det, at klagen indbringes for Det Sociale Ankenævn for Københavns og Frederiksberg Kommune. Hvis klageren opholder sig i samme kommune, både mens klageren befinder sig i integrationsfasen under Dansk Flygtningehjælp, og efter klagerens overgang til det almindelige bistanssystem, opnås der ved denne regel, at det er den samme klageinstans, som vil behandle klagerens sag, hvad enten det er Dansk Flygtningehjælp eller kommunen, som har truffet afgørelse i 1. instans.

Det foreslås tillige, at de almindelige regler vedrørende behandling af klager, jf. § 15, finder anvendelse ved klager over Dansk Flygtningehjælps afgørelser. Afgørelser, der vedrører det generelle serviceniveau (§ 15, stk. 1, 2. pkt.), kan således ikke indbringes for klagemyndighederne. Ligeledes kan afgørelser truffet af det sociale ankenævn ikke indbringes for anden administrativ myndighed; dog kan Den Sociale Ankestyrelse optage en sag til behandling, når Ankestyrelsen skønner, at sagen er af principiel betydning (§ 15, stk. 3). De almindelige regler om klagefrister (§ 15, stk. 4) finder anvendelse, og det samme gælder bestemmelsen om, at ved behandlingen af skønsmæssige afgørelser efter loven kan det

socialle ankenævn og Ankestyrelsen kun tilsidesætte skønnet, hvis det er ulovligt eller åbenbart urimeligt (§ 15, stk. 5). Socialministeren kan fastsætte de nærmere regler om behandlingen af klagesager (§ 15, stk. 7).

Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser

1. De umiddelbare økonomiske konsekvenser

De økonomiske konsekvenser vil afhænge af, hvor mange der vil benytte ordningen, hvilket selvsagt vanskeligt kan vurderes. Det kan oplyses, at der i årene 1991, 1992 og i perioden fra den 1. januar til den 31. juli 1993 var henholdsvis 96, 89 og 18 personer, som repatrierede med økonomisk hjælp i henhold til den da gældende midlertidige ordning. Fra den 1. august 1993 blev der etableret en repatrieringshjælp for flygtninge, som er blevet benyttet af 30 personer.

De umiddelbare merudgifter ifølge lovforslaget kan udløses på to måder. For det første ved, at der ved det hidtidige niveau for udnyttelse af ordningen sker en forøgelse af det beløb, der pr. person og pr. familie kan udbetales i repatrieringshjælp. For det andet kan der blive tale om merudgifter som følge af, at der foreslås en udvidelse af kredsen af personer og familier, som kan komme i betragtning til en sådan hjælp.

I den gældende ordning er det maksimale beløb, som kan ydes en familie i repatrieringshjælp fastsat til 5.118 kr. pr. person, dog højst 25.000 kr. pr. familie. Hvis der ydes et beløb på 15.000 kr. for hver person over 18 år og 5.000 kr. for hver person under 18 år, jf. lovforslagets § 1, nr. 2, vil udgiften pr. person og pr. familie blive forøget. Eksempelvis vil en familie på 2 voksne og 2 børn modtage i alt 40.000 kr., eller 15.000 kr. mere end efter den hidtidige ordning. For større familier vil forskellen blive højere. Alt i alt vil der dog ved den hidtidige udnyttelse af ordningen blive tale om relativt beskedne direkte merudgifter som følge af højere ydelsesniveau. Med det gennemsnitlige niveau for udnyttelsen i de seneste tre år på ca. 80 personer, skønnes merudgiften maksimalt at udgøre 3/4 mio. kr. pr. år.

Herudover vil der udløses merudgifter i det omfang udnyttelsen af ordningen stiger, dels som følge af at flere motiveres til at repatriere som følge af højere ydelser, dels fordi en ny gruppe af udenlandske statsborgere inddrages. Hvis der eksempelvis repatrierer yderligere 500 personer, bestående af 125 »standardfamilier« med 2 voksne og 2 børn, vil de samlede merudgifter til repatrieringshjælp udgøre 5 mio. kr., forudsat at alle disse familier efter en be-

hovsvurdering findes berettigede til de ovenfor angivne 40.000 kr. pr. familie.

Hertil kommer udgifter til billet til transport og eventuelt sygesikring, jf. lovforslaget. Opmærksomheden må her henledes på, at rejse- og transportomkostningerne, især ved rejse til fjerntliggende lande, kan udgøre et betragteligt beløb. De umiddelbare merudgifter til rejse- og transportomkostninger kan skønsmæssigt omslås til ca. 3 mio. kr.

2. Samfundsmæssige omkostninger

Ved vurderingen af de samfundsmæssige omkostninger ved lovforslaget må der tages hensyn til, at de personer, der repatrierer, i vidt omfang måtte antages alternativt at skulle forsørges i Danmark. Der er således, selv blandt udenlandske statsborgere med en længere opholdstid her i landet, en meget betydelige gennemsnitlig ledighed, som ligger ud over ledigheden for den øvrige del af befolkningen. Hertil kommer, at repatrieringshjælpen gøres behovsbestemt og kun ydes til personer, der ikke selv har økonomiske midler.

Det må dog også tages i betragtning, at de udgifter, der afholdes her i landet, i et vist omfang vil komme tilbage til de offentlige kasser i form af en reduceret udgift til arbejdsløshedsunderstøttelse og forøgede skatter og afgifter. Udgifter afholdt til repatriering må derimod antages forbrugt i udlandet.

I eksemplet fra det foregående afsnit blev det antaget, at der repatrierede 125 familier. Antages det, at ingen af disse familier vender tilbage til Danmark, og at de pågældende, hvis de var blevet her i landet, ville have modtaget kontanthjælp i 5 år yderligere, kan der opstilles følgende regnestykke. Det skal dog bemærkes, at nogle af de personer, som vil benytte sig af den foreslåede ordning, antagelig har – eller inden for kortere tid kunne få – arbejde her i landet, således at den samfundsmæssige besparelse, som udregnes nedenfor, kan være for høj.

Beregningseksempel:

– umiddelbar merudgift til repatrieringshjælp (incl. rejse- og transportomkostninger)	8 mio kr.
– sparet kontanthjælp i 5 år, omregnet til skattefrit beløb*)	90 mio kr.
– Øvrig effekt på offentlig budgetbalance i en 5 årig periode, skønsmæssigt tab	40-50 mio kr.
Samfundsmæssig besparelse	ca. 40 mio kr.

*) beregnet som 2 gange bruttokontanthjælpen efter bilstandslovens § 37 til personer med forsørgelsespligt over for børn.

Den øvrige effekt på den offentlige budgetbalance, som er vurderet med udgangspunkt i en makro-økonomisk modelberegning, er dog forbundet med en betydelig usikkerhed. Det skal endvidere bemærkes, at der ikke er medregnet merudgifter i forbindelse med repatrieringen i form af sygesikring m.v., og offentlige besparelser ud over andre offentlige ydelser end kontanthjælp i form af den faste skattepligtige ydelse efter bilstandslovens § 37 til personer med forsørgelsespligt over for børn.

Der er endvidere ikke taget hensyn til de skattemæssige konsekvenser af, at de enkelte personer kan modtage pension til udlandet i henhold til pensionslovgivningens almindelige regler og overenskomst indgået mellem Danmark og det pågældende land.

3. Økonomiske konsekvenser for kommunerne

Den foreslåede repatrieringshjælp til indvandrere efter bilstandslovens § 47 b vil i almindelighed i medfør af reglerne i bilstandslovens kapitel 3 blive ydet af vedkommende udlændings opholdskommune.

De kommunale udgifter til repatrieringshjælp efter bilstandslovens § 47 b, der er omfattet af bilstandslovens afsnit III vedrørende kontanthjælp, vil som udgangspunkt blive refunderet af staten med 50 pct. efter reglerne i bilstandslovens § 133, stk. 2. Personer, der er omfattet af den i bilstandslovens § 134 a nævnte personkreds, dvs. personer, der er omfattet af den gældende repatrieringsordning til flygtninge m.fl., men som anmoder om repatrieringshjælp efter bilstandslovens § 47 b, vil dog i almindelighed blive refunderet med 75 pct.

Det vurderes, at lovforslaget vil medføre kommunale merudgifter i form af repatrieringshjælp i medfør af bilstandslovens § 47 b til de personer, der vil modtage repatrieringshjælp efter den foreslåede ordning. Ifølge beregningseksemplet, der er nævnt i lovforslagets økonomiske og administrative bemærkninger, punkt 2, vil den kommunale merudgift til repatrieringshjælp ved repatriering af 125 »standardfamilier« med en refusionsprocent på 50 udgøre ca. 4 mio. kr. Det er imidlertid vanskeligt at skønne over, hvor mange personer der ønsker at benytte ordningen. De kommunale merudgifter til repatrieringshjælp vil ikke være omfattet af den kommunale budgetgaranti, der alene omfatter udgifter efter bilstandslovens §§ 37, 37 a og 43.

Lovforslaget vil medføre kommunale mindredgifter i form af sparet kontanthjælp til de personer, der repatrierer, jf. herved lovforslagets økonomiske og administrative bemærkninger punkt 2. De kommunale mindredgifter hertil vil imidlertid være omfattet af den kommunale budgetgaranti i det omfang, der er tale om udgifter efter bilstandslovens §§ 37, 37

a og 43, med det resultat, at denne virkning af lovforslaget alene vil være udgiftsneutral for kommunerne.

Heudover vil lovforslaget medføre kommunale besparelser på daginstitutioner, skoler m.v. Eventuelle økonomiske konsekvenser af lovforslaget vil blive forhandlet med de kommunale parter.

4. Administrative konsekvenser

Den praktiske administration af ordningen vedrørende repatrieringshjælp henlægges til kommunerne, der vil kunne henvise den enkelte person til individuel rådgivning og vejledning hos Dansk Flygtningehjælp. De administrative konsekvenser heraf skønnes at være begrænset for både Dansk Flygtningehjælp og specielt kommunerne.

De økonomiske og administrative konsekvenser af forslaget om ændring af reglerne om behandling af klager over Dansk Flygtningehjælps afgørelser om kontanthjælp skønnes at være meget små.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

§ 1

Til nr. 1

Der henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 8.

Til nr. 2

I bestemmelsen fastlægges omfanget af den etableringshjælp, der vil kunne ydes en flygtning eller en indvandrer, der ønsker at repatriere.

De nugældende regler for beregningen af etableringshjælp til en flygtning i bilstandslovens § 47 a, stk. 2, nr. 3, foreslås ændret, således at der fremover til såvel en flygtning som en indvandrer ydes indtil 15.000,00 kr. pr. person over 18 år og 5.000,00 kr. pr. person under 18 år.

Hensigten hermed er at fastsætte et niveau for hjælpen, som tilnærmelsesvis svarer til det beløb, som forsørgere (personer med forsørgelsespligt over for børn under 18 år) eller ikke-forsørgere ville modtage efter det bruttoficerede kontanthjælpssystem i 3 måneder efter skat.

Som led i en tilnærmelsesvis tilpasning af repatrieringsydelsen til det bruttoficerede kontanthjælpssystem er det nødvendigt i modsætning til den hidtidige ordning, der opererede med samme sats pr. person uanset alder, at operere med differentierede satser afhængig af, om personen er over eller under 18 år.

Fastsættelsen af etableringshjælpens størrelse pr. person over eller under 18 år er foretaget med udgangspunkt i følgende situation:

Efter de nye regler for kontanthjælp vil en ikke-forsørger modtage 6.634 kr. pr. måned før skat og en forsørger 8.852 kr. før skat. I 1994 vil en ikke-forsørger dog modtage 5.546 kr. pr. måned før skat.

Med sædvanligt personfradrag og en gennemsnitlig skatteprocent på 45 %, modtager ikke-forsørgere, omregnet til skattefrit beløb på helårsbasis, ca. 57.000 kr. pr. år (i 1994 ca. 49.800 kr. pr. år) eller ca. 14.200 kr. for en 3-måneders periode.

For forsørgere er det skattefrie beløb på helårsbasis ca. 71.600 kr. pr. år eller ca. 17.900 kr. i en 3-måneders periode.

Hvis repatrieringsbeløbene skal svare nogenlunde til den faste ydelse efter bistandslovens § 37 i en sådan 3-måneders periode, synes det rimeligt at regne med, at en ikke-forsørger skal modtage ca. 15.000 kr. i form af en skattefri repatrieringsydelse (etableringshjælp), og at en »standardfamilie« på 2 voksne og 2 børn skal modtage ca. 40.000 kr.

Dette indebærer, at den skattefri repatrieringsydelse (etableringshjælp), hvis der opereres med differentierede satser pr. voksen henholdsvis pr. barn, højst må udgøre ca. 15.000 kr. pr. voksen og ca. 5.000 kr. pr. barn.

Det særlige tillæg til personer med stor forsørgerbyrde eller høje boligudgifter, som finder anvendelse i det bruttoficerede kontanthjælpssystem, vil der ikke blive behov for at anvende ved udmålingen af repatrieringshjælp, fordi den foreslåede ydelse til etableringshjælp som følge af den særlige takst på ca. 5.000 kr. pr. barn vil blive gradueret efter antallet af børn.

Med hensyn til det nærmere indhold af den foreslåede affattelse af bistandslovens § 47 a, stk. 2, nr. 3, bemærkes, at de fastsatte takster pr. person over eller under 18 år alene er et maksimum for omfanget af etableringshjælpen. I det omfang, pågældende selv har tilstrækkelige midler hertil, kan taksterne fraviges i nedadgående retning.

De fastsatte takster pr. person over eller under 18 år vil endvidere ifølge den gældende bestemmelse i bistandslovens § 47 a, stk. 5, blive reguleret en gang årligt med satsreguleringsprocenten, jf. lov om en satsreguleringsprocent.

Til nr. 3

I bestemmelsens **stk. 1, 2 og 3** fastlægges, hvilke personer der er omfattet af forslaget om repatrieringshjælp.

Det drejer sig om personer med opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, som med henblik på varigt ophold lovligt har boet her i landet i mere end de sidste 3 år.

Det følger af § 47 b, stk. 1 og 2, at personkredsen omfatter udenlandske statsborgere fra ethvert land med undtagelse af nordiske statsborgere og EU/EØS-borgere, som er undtaget fra at modtage repatrieringshjælp. Der henvises nærmere til de almindelige bemærkninger punkt 2.

Det er ikke en betingelse for at kunne modtage hjælp efter § 47 b, at betingelserne for at yde hjælp efter den etablerede ordning efter § 47 a ikke er opfyldt.

Den etablerede ordning for flygtninge m.fl. omfatter ud over flygtninge også den i bistandslovens § 47 a nærmere angivne personkreds, som har fået meddelt opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9. Det drejer sig typisk om personer, der er familiesammenført med en herboende flygtning, og personer med opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 2.

Personkredsen efter § 47 b vil således kunne omfatte personer, som også er omfattet af den etablerede ordning for flygtninge m.fl. De nærmere betingelser i § 47 b, herunder at de pågældende med henblik på varigt ophold lovligt skal have boet her i landet i mere end de sidste 3 år, skal dog være opfyldt.

Opfylder en ansøger betingelserne efter begge ordninger, må pågældende ved ansøgningen tage stilling til, hvilken af ordningerne der ønskes benyttet.

Personer med nær familiemæssig eller lignende tilknytning til en herboende, som har fået opholdstilladelse her i landet efter udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 1, vil også kunne benytte den nye ordning, uanset om den herboende er flygtning her i landet eller ej.

Bestemmelsen om 3 års ophold i § 47 b, stk. 1, skal ses i sammenhæng med reglen i udlændingelovens § 19, stk. 1, nr. 1, sammenholdt med stk. 2, hvorefter en opholdstilladelse efter udlændingelovens §§ 7, 8 eller 9, stk. 1 og stk. 2, ikke kan inddrages, fordi det grundlag, som er angivet i ansøgningen eller tilladelsen, var urigtigt eller ikke længere er til stede, hvis udlændingen med henblik på varigt ophold lovligt har boet her i landet i mere end de sidste 3 år.

3-årsfristen efter udlændingelovens § 19 begynder at løbe fra tidspunktet for udlændingens tilmelding til folkeregistret eller, hvis ansøgningen om opholdstilladelse er indgivet her i landet, fra tidspunktet for ansøgningens indgivelse, jf. udlændingelovens § 27, stk. 1.

Endvidere indeholder udlændingelovens § 27, stk. 2 og 3, bestemmelser om, at visse typer af ophold her i landet ikke anses for lovligt ophold i udlændingelovens § 19's forstand.

3-års fristen efter udlændingelovens § 19 afbrydes, såfremt opholdstilladelsen udløber eller inddrages, og den efterfølgende ikke forlænges på samme grundlag. Indgår en udlænding, der som følge af samlivsoophør med sin ægtefælle har fået inddraget sin hidtidige opholdstilladelse, ægteskab med en ny ægtefælle, er den nye opholdstilladelse givet på et andet grundlag, og 3-årsfristen begynder forfra. Det samme gælder efter en konkret vurdering af sagens omstændigheder, hvis samlivet genoptages med den samme ægtefælle. Heri indgår, om samlivsoophævelsen har været af længerevarende karakter.

3-års fristen i den foreslåede bestemmelse skal forstås på samme måde som efter udlændingelovens § 19, jf. § 27.

Det afgørende for, om en person med opholdstilladelse efter § 9, vil være omfattet af den foreslåede repatrieringsordning, er således, om vedkommende har en opholdstilladelse, der ikke vil kunne inddrages efter udlændingelovens § 19, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 2, uanset at grundlaget for den er bortfaldet. Oftest vil personer, der opfylder disse krav, være tildelt en tidsbegrænset opholdstilladelse, men dette gælder ikke i alle tilfælde. I tilfælde, hvor de sociale myndigheder er i tvivl om, hvorvidt en udlænding med tidsbegrænset opholdstilladelse med henblik på varigt ophold lovligt har boet her i landet i den i udlændingelovens § 19 angivne periode, må Direktoratet for Udlændinge anmodes om en udtalelse.

I stk. 3 fastslås det, at personer, der efter stk. 1 vil være omfattet af ordningen, men som er gift eller lever i fast samlivsforhold med en i Danmark fastboende person, kun kan få repatrieringshjælp, hvis de vender tilbage til hjemlandet eller det tidligere opholdsland sammen med ægtefællen eller samleveren.

Baggrunden for denne bestemmelse er, at repatrieringshjælp ikke bør kunne ydes til personer, som efter de har forladt Danmark vil kunne vende tilbage hertil og opnå opholdstilladelse. Dette vil navnlig være tilfældet for ægtefæller og samlevere, der efter udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 2, har et retskrav på familiesammenføring.

En person må anses som gift med en her i landet fastboende person, indtil ægteskabet er opløst ved skilsmisse.

For så vidt angår faste samlivsforhold, må disse anses for opløst, når parterne ikke længere har fælles bopæl. Det bemærkes, at en person, der søger om repatrieringshjælp, må anses at have til hensigt at vende tilbage til hjemlandet eller det tidligere opholdsland med henblik på at tage varigt ophold dér. En samlivsoophævelse i forbindelse med den ene parts repatriering må på den baggrund anses for definitiv, hvorfor det ved repatrieringen opløste sam-

livsforhold ikke efterfølgende vil kunne danne grundlag for en opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 2.

Såfremt en udlænding, der er gift eller samlevende med en dansk statsborger, ønsker at repatriere, vil det således være en betingelse for at få repatrieringshjælp, at den danske statsborger ligeledes ønsker at tage ophold i ægtefællens hjemland eller tidligere opholdsland. Der vil ikke efter den foreslåede ordning kunne ydes repatrieringshjælp til den danske statsborger. En dansk statsborger vil være henvist til at søge hjælp til flytning i medfør af bistandslovens § 47, stk. 3, og kan medtage pension til udlandet efter pensionslovgivningens almindelige regler. Den repatrieringshjælp, som skal udbetales til den udenlandske ægtefælle eller samlever, vil kun bestå af etableringsydelsen til vedkommende selv og godtgørelse for omkostningerne ved vedkommendes egen rejse, flytning og overførsel af sygesikring, jf. bemærkningerne til § 1, nr. 2.

Efter omstændighederne vil opholdsgrundlaget uanset repatrieringen også for andre grupper af udlændinge med et retskrav på opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 1, kunne bestå. Det gælder bl.a. efter udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 5, for forældre over 60 år til en udlænding med tidsbegrænset opholdstilladelse. I sådanne tilfælde må det imidlertid anses for betænkeligt at kræve, at den ældre indvandrer for at kunne få repatrieringshjælp, skal vende tilbage til hjemlandet eller det tidligere opholdsland sammen med sine i Danmark bosiddende børn. Der stilles derfor ikke i forslaget krav herom.

Efter den etablerede ordning for flytning m.fl. vil forældre over 60 år til en herboende flytning, der har fået opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 4, kunne få repatrieringshjælp under forudsætning af, at de vender tilbage til hjemlandet sammen med den herboende flytning.

Disse personer vil dog samtidig under den forudsætning, at de i de seneste 3 år lovligt har opholdt sig her i landet med henblik på varigt ophold, kunne påberåbe sig den nye ordning, hvor der ikke stilles krav om tilbagevenden sammen med deres herboende børn. Til gengæld vil de personer, der får hjælp efter den nye ordning, ikke kunne påberåbe sig fortrydelsesretten, som er knyttet til den for flytning etablerede ordning.

Repatrieringshjælpen efter § 47 b, træder i stedet for ydelse af flyttehjælp efter bistandslovens § 47, stk. 3, til flytning til hjemlandet eller det tidligere opholdsland. De personer, der vil være omfattet af den foreslåede § 47 b, stk. 1, jf. stk. 2 og 3, vil således

alene kunne ydes repatrieringshjælp efter den foreslåede ordning.

Hjælpen vil være behovsbestemt og skattefri.

Efter § 47 a, stk. 5 i lov om social bistand reguleres beløbene til transport af erhvervsudstyr (5.000 kr.) en gang årligt med satsreguleringsprocenten, jf. lov om satsreguleringsprocent. Beløbene efter den foreslåede ordning vil i kraft af henvisningen i § 47 b, stk. 1, til § 47 a, stk. 2, blive reguleret på samme måde.

Til § 2

Stk. 1 og stk. 2 indeholder lovens ikrafttrædelsesbestemmelser.

I **stk. 3** er indsat en revisionsklausul vedrørende repatrieringsordningen. Det må anses for nødvendigt, at ordningen tages op til vurdering efter en periode. Der bør i den forbindelse bl.a. ses på, i hvilket omfang ordningen er blevet benyttet.

Det forudsættes, at ordningen evalueres og revideres sammen med den gældende ordning for flygtninge, således at ordningerne forbliver parallelle.

Forslag til revision af reglerne vil skulle fremsættes for Folketinget inden udgangen af folketingsåret 1997-98.